

Dag 1

Nye former for menneskehandel – utfordring i identifisering og rettsforfølgelse for politi og påtalemyndighet. Praktiske eksempler fra Norge – Rudolf Christoffersen, statsadvokat og Norges representant i GRETA (Group of experts on action against trafficking in human beings).

Rudolf Christoffersen har utdanning innen sykepleie, juss og tilleggsutdanning i flerkulturell forståelse. Han er den fremste i Norge i identifisering av ofre for menneskehandel og bringe saker frem for retten. Det er mange måter å tjene store penger på andres lidelse, og dette vil vi høre mer om i presentasjonen.

Å være utsatt for menneskehandel – om mulige psykiske reaksjoner og konsekvenser for psykisk og fysisk helse – Marit-Irene Woldstad, psykologspesialist RVTS Nord.

Marit vil i sitt foredrag ta opp ulike konsekvenser det å være utsatt for menneskehandel kan ha for kropp og psykisk helse. Hun vil også fokusere på hva slags kunnskap hjelpere bør ha, og hvordan vi kan samarbeide for å styrke utsattes psykiske og fysiske helse. Woldstad har fordypning i klinisk voksen psykologi. Marit er ansatt ved RVTS Nord hvor hun blant annet arbeider med kompetanseheving, veiledning og tjenesteutvikling knyttet til temaområder som traumeforståelse og traumebehandling, flyktninghelse og tvungen migrasjon, tortur og radikaliserings. Hun koordinerer også arbeidet ved RVTS Nord knyttet til negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Marit har tidligere arbeidet innen alderspsykiatri, sikkerhetspsykiatri, BUP og på barnevernsinstitusjon. Med bakgrunn i lang erfaring med å jobbe med mennesker med langvarige og sammensatte fysiske og psykiske vansker har hun også i sitt arbeid ved RVTS Nord et fokus på denne gruppen. Hun arbeider derfor ofte med ulike temaer knyttet til brukere med komplekse traumelidelser og samtidige somatiske lidelser og funksjonsnedsettelse.

Rettigheter til antatte ofre for menneskehandel – *Ingrid Weider Lothe og Anne Kristine Iván, Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM).*

Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM) er et av tiltakene i myndighetens arbeid mot menneskehandel, med en overordnet funksjon å være pådriver for tverretattlig samarbeid. KOM er administrativt underlagt Politidirektoratet og har et eget mandat fra Justis - og beredskapsdepartementet. Enheten driftes av tre seniorrådgivere ved Politifagavdelingen.

Ingrid Weider Lothe er sosialantropolog og har juridiske spesialfag i internasjonale menneskerettigheter og asyl – og flyktningrett. Hun har 14 års erfaring fra utlendingsforvaltningen før hun begynte i KOM i 2016.

Anne Kristine Iván er sosiolog. Hun har lang erfaring fra arbeid i departementer, internasjonalt arbeid og frivillige organisasjoner før hun begynte å jobbe i KOM i 2018. Med utgangspunkt i våre internasjonale forpliktelser på feltet, vil de gi innblikk i ansvaret for å identifisere og hvilke rettigheter antatte ofre for menneskehandel har.

Hva forteller ofre for menneskehandel om livet i menneskehandel, behov for bistand og beskyttelse. Kan vi tilby det de trenger? – *Mildrid Mikkelsen, Leder, ROSA-prosjektet.*

Mildrid Mikkelsen har siden 2009 vært leder av ROSA – et nasjonalt tiltak som tilbyr bistand og beskyttelse til ofre for menneskehandel. ROSA driver den nasjonale hjelpelinjen. Mildrid Mikkelsen har også jobbet internasjonalt med menneskehandel for FN og frivillige organisasjoner/hjelpeorganisasjoner i ulike land i Latin-Amerika.

Hun har hatt fagansvar for programmer på menneskehandel i flere land som rådgiver i FOKUS – Forum for kvinner og utviklingsspørsmål.

Om å være et løvetann barn – Veien ut og veien videre – Angelica Kjos, erfaringskonsulent.

Angelica Kjos er et løvetannbarn, i ordets forstand; Flyktning fra Irak, hvor hun så sin egen søster bli skutt. Utsatt for vold, overgrep, og tortur av et familiemedlem i fra hun var 4 år gammel. Utsatt for menneskehandel fra hun var 9 år, samtidig som hun ble introdusert for narkotika av et annet familiemedlem. Det førte til elleve år som narkoman. Et underernært barn som gikk på epleslang for å fylle magen. Hennes største drøm på det tidspunktet? Å få sitt eget kjøleskap fylt med mat.

I dag jobber hun som Norges første erfaringskonsulent i barnevernet, hun er forfatter, foredragsholder og veileder for barneombudet på vold og overgrepsekte. Hun er kjent for å bryte tabuer om blandet annet psykisk helse og sosial kontroll. En av hennes mange hjertesaker er å få innført helkroppsundersøkelse for alle barn i Norge for å kunne avdekke kjønnslemlestelse, vold og seksuelle overgrep så tidlig som mulig. I dag bruker hun erfaringene sine til å gi håp, råd og komme med viktige innspill til ulike fagmiljøer i Norge.

Dag 2

Menneskehandel i det norske arbeidslivet – hvem, hva, hvor – Gunnar Thorenfeldt, journalist i Dagbladet.

Gjennom reportasjereiser til Ukraina, Polen, Baltikum og Mongolia har han dokumentert hvordan profitt fra arbeidslivskriminalitet i Norge brukes til å finansiere organisert kriminalitet i andre deler av verden. Vi vil i denne presentasjonen blant annet få vite mer om hva som skjedde i fiskeindustrien i

Finnmark, den såkalte snøkrabbesaken. Gunnar Thorenfeldt mottok i 2016 Arbeidsmiljøprisen for sin målretta og systematiske gravejournalistikk knyttet til arbeidsmiljø, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Han har laget reportasjer hvor han setter søkelys på ulike miljøer og grupperinger som driver kriminell virksomhet og utnytting av arbeidstakere i et internasjonalt perspektiv.

Erfaringer fra arbeidet som bistandsadvokat – Silje Elisabeth Stenvaag, advokat, Advokatene Graasvold & Stenvaag.

Silje Elisabeth Stenvaag er privatpraktiserende advokat i Oslo, og har jobbet med menneskehandelsaker siden 2007. Hun har bistått en lang rekke identifiserte ofre for menneskehandel fra ulike land, både i forbindelse med straffesaker, utlendingssaker og erstatningssaker. Hun vil snakke om erfaringer fra arbeidet som bistandsadvokat for ofre for menneskehandel, og deres møte med systemet.

Fra bekymring til plassering av barn og unge utsatt for menneskehandel –

Hilde Storebakken og Martin Grønli Rosten, barneverntjenesten i bydel St.

Hanshaugen, Oslo kommune.

St. Hanshaugen barneverntjeneste har hatt ansvar for 20 barnevernsplasseringer etter lob §4-29. i perioden 2012 – 2019. Selv om plasseringene har ulik karakter er det noen fellestrekk som vi kan lære av. Tverretatlig samarbeid er viktig for å lykkes. Hilde og Martin vil fortelle mer om dette i sin presentasjon.

Hilde Storebakken er utdannet sosionom og ansatt som fagkonsulent på St. Hanshaugen barneverntjeneste med spesielt ansvar for Oslo sentrum siden 2014. Hilde har bred erfaring med saksbehandling av menneskehandelsaker med mindreårige ofre og er med i KOM nettverket.

Martin Grønli Rosten er utdannet sosionom og ansatt som fagkonsulent på St. Hanshaugen barneverntjeneste med spesielt ansvar for Oslo sentrum siden 2013. Martin har jobbet mye med menneskehandel som saksbehandler og har vært med i flere arbeidsgrupper som har utviklet samarbeidsrutiner for barnevernet i menneskehandelsaker med mindreårig ofre. Sammen med Hilde Storebakken er han barnevernets representant i KOM nettverket.

UDIs rolle – *Synne Koth Esnali, seniorrådgiver/koordinator for arbeid mot menneskehandel, Oppholdsavdelingen, Utlendingsdirektoratet (UDI).*

Ofre for menneskehandel er i hovedsak utenlandske statsborgere som har vært kort tid i Norge, mange uten lovlig opphold. UDI er dermed blant de instansene som i særlig grad kan komme i kontakt med ofre for menneskehandel, det være seg i utlendingssaker, i saker som gjelder utlendingskontroll, ved tilrettelegging av botilbud i mottak og i retursaker. I alle disse sakstypene har UDI ansvar for å bidra til å identifisere antatte ofre for menneskehandel, samt å sikre at slike mulige ofre mottar den bistanden de har rett på i denne forbindelse. Videre har UDI også ansvaret for å sikre rettighetene deres for opphold. Personer som identifiseres som mulige ofre for menneskehandel kan, og i noen tilfelle skal, få innvilget oppholdstillatelse på denne bakgrunn.

Synne Koth Esnali har utdannelse innen juss og kriminologi. Seniorrådgiver og arbeider som koordinator for arbeidet for menneskehandel i Utlendingsdirektoratets oppholdsavdeling. Her har hun blant annet ansvaret for saksbehandlingen i refleksjonsporteføljen. Hun har tidligere jobbet i JURK (Juridisk rådgivning for kvinner), hvor hun var prosjektleder for etablering av et juridisk rådgivingscenter for kvinner i Litauen. Formålet med rådgivingscenteret var hovedsakelig å jobbe preventivt, for å sikre at sårbare kvinner ikke skulle la seg rekruttere til utnyttelse til prostitusjon. De siste 10 årene har hun jobbet på feltet i ulike avdelinger/prosjekter i UDI.

NAV, ansvar for mer enn du tror og for flere enn du tror – Svein Dahle, *seniorkonsulent, sosialarbeider og sosionom, NAV Grünerløkka.*

Menneskehandel omfatter mye og mange uvante situasjoner og forhold for hjelpeapparatet. Systemet rundt menneskehandel legger opp til et utstrakt lokalt ansvar for bistand til ofre for menneskehandel. Hvordan er ansvaret i de kommunale instanser? Hva er NAVs oppgaver? Hva sier lovverket? Er det noen grenser? NAV Grünerløkka har bistått ofre for menneskehandel i Oslo siden 2004 og er kompetansenhet for alle NAV-kontor i Norge på menneskehandel.

Svein Dahle er utdannet cand. mag. (samfunnsfag) og har videreutdanning i barnevern og ledelse. Han har også sosialhøgskole og er sosionom. Har jobbet i Norges Handikapforbund og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon. Fra 1989 i den kommunale sosialtjenesten i Oslo. Fra 1992 til i dag i Bydel Grünerløkka, som mottaksleder, sosialsjef og nå seniorkonsulent. Dahle har vært Oslo kommunes koordinator for tiltak mot menneskehandel. Han er med i Nasjonalt kompetanseteam mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll. Jobber i tillegg med fagutvikling, juridiske spørsmål, internkontroll m.m.

Menneskehandel med etnisk norsk bakmann og offer. Hva har vi lært? – Torstein Pettersen, *avsnittsleder etterforskning, Finnmark politidistrikt.*

Torstein var etterforskningsleder i en omfattende sak i Finnmark politidistrikt om menneskehandel, som førte til dom i lagmannsretten i 2017. Torstein vil fortelle om arbeidet de har gjort i Kirkenes og viktigheten av tverrfaglig og tverretattlig samarbeid i etterforskningen.

Tveroperativt samarbeid (ToT) hvordan gjøres dette i Bergen – Linda Ervik, *avsnittsleder for Bergenspolitiets EXIT-gruppe som arbeider mot menneskehandel.*

Linda Ervik gitt ut av Politihøgskolen i 1997. Hun var innom ulike fagområder i politiet, før hun begynte på seksjon for organisert kriminalitet i 2005. Linda har jobbet med menneskehandel saker siden den tid, og var med å opprette EXIT gruppen i Bergen i 2009. Fra 2014- 2016 var Linda bosatt i Sofia i Bulgaria og fikk der god innsikt i hvordan de mest sårbare personene ble rekruttert til menneskehandel.

